Gäller för: VE Barn o Kvinna
Innehållsansvar: Anna Trollstad, (anntr1), Överläkare
Granskad av: Emelie Ottosson, (emery1), Enhetschef
Godkänd av: Marie Hufvudsson, (marjo100), Verksamhetschef

Giltig från: 2026-07-13
Giltig till: 2028-07-31

Föräldrar med psykosociala svårigheter och deras barn

Revideringar i denna version

Revidering markerad med gult.

Bakgrund, syfte och mål

Ett optimalt omhändertagande/planering och tydlig kommunikation/dokumentation i hela vårdkedjan vid graviditeter och föräldraskap hos individer med psykosociala svårigheter.

Förutsättningar

Detta omfattar mödrahälsovård, förlossning, BB-vård/neonatalvård och barnhälsovård.

Målgrupp

Föräldrar/blivande föräldrar med:

- Svår psykisk/social problematik.
- Missbruk, se även styrdokument Resursteam som erbjuds till gravid kvinna med skadligt bruk av alkohol, droger eller läkemedel.
- Utvecklingsstörning/kognitiva svårigheter.

Mödrahälsovården

Se styrdokumentet Samverkan i vårdkedjan (SIV) under och efter graviditet.

BB/eventuellt neonatalvård

- Patientansvarig barnmorska/barnsjuksköterska ha *samordnings-ansvar* för kontakter och stödinsatser under vårdtiden.
- Undvik BBViH, uppmuntra till utökad vårdtid.
- Tidig telefonkontakt med socialtjänsten för ett eventuellt besök på BB/neonatalavdelningen med planering av fortsatta stödkontakter, om inte klargjort tidigare.
- Kontakta respektive BHV-sjuksköterska, så att fortsatta stödåtgärder kan planeras. Kontakta BHV inför utskrivning för muntlig överrapportering.
- Vid behov etableras kontakt med kurator på kvinno- eller barnkliniken.
- Följ upp och revidera tidigare skriven vårdplan, med betoning på familj och socialt nätverk.
- Utökat stöd vid amning och barnskötsel.
- Enkelrum – så att partner/närstående motiveras att stanna kvar för att lära sig sitt barns signaler och behov i samklang med mamman.
- Utvärdera med föräldraparet, nya behov kan ha uppstått.
- Vid fortsatt oro för bristande föräldraförmåga, kontakta socialtjänsten.
- Antikonception – handläggning – påbörjas på BB och tidig kontakt via BMM. Beställ tid hos patientansvarig barnmorska på BMM för efterkontroll 4–6 veckor postpartum om detta inte redan gjorts. Preventivmedel kan även ordnas direkt på BB av läkare eller barnmorska.

Barnhälsovården (BHV)

- I samverkan med BMM, BB, neonatal, psykologenheten för föräldraskap och små barn och socialtjänst har BHV-sjuksköterskan ett samordningsansvar för kontakter och stödinsatser från barnhälsovården under förskoletiden.
- Tidigt hembesök.
- Eventuellt gemensamt hembesök med socialtjänst, psykolog och barnmorska.
- Utökning av hembesök vid behov.
- Vid behov ska på omvårdnadsjournal för föräldern muntligt samtycke angående kontakter med vårdgrannar ska dokumenteras.
- Kartläggning av familjens nätverk och stödpersoner görs i samverkan utifrån tidigare befintlig kunskap:
  - familjemedlemmar

  - vänner
  - kontaktfamilj
  - kontaktpersoner
  - förskolan som kompletterar föräldrarna
  - behandlingsinsatser för föräldrar och/eller barn.
- Anmälan till Socialtjänst vid oro för bristande föräldraförmåga, se Socialstyrelsen Anmälan till Socialtjänsten vid kännedom eller misstanke om att ett barn far illa.
- Samverkan mellan socialtjänst och BHV om vilket stöd- och behandlingsprogram som gäller för familjen. Sammankalla eventuellt till SiP-möte (se 1177).
- Familjen behöver ett utökat stöd inom BHV-enheten. Inbjuda och stimulera till att delta i föräldrautbildning/föräldragrupp på familjecentral/riktade föräldragrupper/individuellt föräldrastöd.
- Konsultation alternativt remiss från BHV-sjuksköterskan på BHV-enhet till psykolog på föräldraskap och småbarn.
- Initiera kontakt med förskola för eventuell tidig introduktion i förskoleverksamhet.
- Täta uppföljningar på BHV-enheten via hembesök eller mottagningsbesök, så länge familjen har behov. Viktigt med uppföljning! Familjen får inte lämnas för tidigt då man idag erfarenhetsmässigt vet att påfrestningarna i dessa familjer ofta blir starka då ju äldre barnet blir.
- Samverkan mellan förskola och BHV-enhet är viktig som ett led i det utökade basprogrammet.

Referenser

SUF-Kunskapscentrum

www.teletal.se

www.personligtombud.se

www.sfog.se
www.rikshandboken-bhv.se

Hälsosamtal – Rikshandboken Barnhälsovård

Identifiera skydds- och riskfaktorer – Rikshandboken Barnhälsovård

Barnskyddsteamet VGR

Länsgemensam riktlinje vid oro för väntat barn

Socialstyrelsen – Information om svensk socialtjänst på flera språk

1177 Kunskapsstöd för vårdpersonal – Autism med intellektuell funktionsnedsättning och Intellektuell funktionsnedsättning.

Styrdokument

Antikonception – handläggning

Resursteam som erbjuds till gravid kvinna med skadligt bruk av alkohol, droger eller läkemedel

Orosanmälan till socialnämnden om barn som far illa eller riskerar att fara illa

RMR

Ansvarsfördelning mellan specialistgynekologi, specialistpsykiatri och primärvård för gravida

Barn under 18 år som far illa eller riskerar att fara illa – indikationer och handläggning

Intellektuell funktionsnedsättning och svag teoretisk begåvning – utredning (vuxna)

Våld i nära relationer – indikationer och handläggning

SIP

www.1177.se

www.socialstyrelsen.se

Använd SIP – ett verktyg för samverkan – SKR

Handlingsplan mot missbruk och beroende – SKR

Patientinformation

Patientbroschyr Vänta och föda barn samt sköta om sitt barn den första tiden, en broschyr om att bli förälder (SUF Kunskapscentrum)

Patientbroschyr Behandlas varsamt

1177 – Att skaka ett barn kan ge hjärnskador

1177 – Ta hand om ett nyfött barn

Förkortningar

MHV	Mödrahälsovård
SUF	Samverkan, utveckling, föräldraskap
SkaS	Skaraborgs Sjukhus
BHV	Barnhälsovård

LSS	Lagen om stöd och service
BBViH	BB-vård i hemmet
CBHV	Centrala Barnhälsovård
BPU	Beräknad partus enligt ultraljud
SIP	Samordnad Individuell Plan
RMR	Regional Medicinsk Riktlinje

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: VE Barn o Kvinna

Innehållsansvar: Anna Trollstad, (anntr1), Överläkare

Granskad av: Emelie Ottosson, (emery1), Enhetschef

Godkänd av: Marie Hufvudsson, (marjo100), Verksamhetschef

Dokument-ID: SKAS9716-1940753776-140

Version: 14.0

Giltig från: 2026-07-13

Giltig till: 2028-07-31